

12 กรกฎาคม 2567

เรื่อง ขอให้ทบทวนและยกเลิกการลงนามสัญญาซื้อขายไฟฟ้าจากเขื่อนปากแบง

เรียน นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี

สำเนาถึง นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

สืบเนื่องจากการประชุมของคณะกรรมการแม่น้ำโขง (MRC) ที่นครหลวงเวียงจันทน์ มีการนำเสนอความคืบหน้าของโครงการเขื่อนปากแบง (Pak Beng HPP) ซึ่งจะเป็นเขื่อนที่จะก่อสร้างกั้นแม่น้ำโขงสายหลัก ที่เมืองปากแบง แขวงอุดมไซ สปป.ลาว ห่างจากชายแดนไทย-ลาว ที่ อ.เวียงแก่น 70-92 กิโลเมตร มีกำลังการผลิตติดตั้ง 920 เมกะวัตต์ มีเป้าหมายขายไฟฟ้า 95 % ให้กับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ผู้พัฒนาโครงการคือบริษัทปากแบงพาวเวอร์ ร่วมลงทุนโดยบริษัทไชน่า ด้าถิง โอเวอร์ซี อินเวสเมนต์ จำกัด (China Datang Oversea Investment Co.,Ltd (CDTO) ร่วมกับบริษัท กัลฟ์ เอ็นเนอร์จี ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) ของไทย มีสัดส่วนการถือหุ้น 51 % และ 49% ตามลำดับ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาผลกระทบข้ามพรมแดน และจะต้องนำส่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย แล้วจึงดำเนินการเกี่ยวกับสินเชื่อจากสถาบันการเงินของไทย

ก่อนหน้านี้ได้มีการจัดกระบวนการแจ้ง การแจ้ง การปรึกษาหารือล่วงหน้า และข้อตกลง (Procedures for Notification, Prior Consultation and Agreement, PNPCA) ตามข้อตกลงแม่น้ำโขง ปี 2538 มาตรา 5 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2559-19 มิถุนายน 2560 ดำเนินการโดยกรมทรัพยากรน้ำ ในฐานะสำนักงานเลขาธิการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทย ในขณะนั้น มีการจัดเวทีให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการเขื่อนปากแบงแก่ประชาชนจำนวน 4 ครั้ง โดยประชาชนที่ได้เข้าร่วมเวทีมีคำถามและข้อกังวลจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตข้ามพรมแดนที่จะเกิดขึ้นจากเขื่อนปากแบงอย่างยิ่งในหลายประเด็น อาทิ

1. ผลกระทบจากภาวะ “น้ำท่วม” จากอ่างเก็บน้ำของเขื่อนปากแบงในเขตชายแดนไทยในเขต อ.เวียงแก่น, อ.เชียงของ และ อ.เชียงแสน ซึ่งมีชุมชนตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง และบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ

สาขาน้ำโขง เช่น น้ำอิง น้ำาว เป็นพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตรจำนวนมาก 2. ผลกระทบสะสมจากเขื่อน
จิงหนิง ที่ตั้งอยู่ในประเทศจีน ทางตอนบน ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและประชาชนไทยที่อยู่ท้ายน้ำในเขต
จ.เชียงราย มากกว่า 20 ปี โดยไม่มีการแจ้งเตือนล่วงหน้าและไม่มีการบรรเทาผลกระทบ 3.ผลกระทบต่อ
การอพยพของปลา และการประมงของชุมชนริมแม่น้ำโขง 4. ผลกระทบต่อการเก็บ ไก-สาหร่ายแม่น้ำ
โขง ในช่วงฤดูแล้งที่เป็นสินค้าเศรษฐกิจท้องถิ่นสำคัญของคนทั้ง 3 อำเภอ ที่สร้างรายได้คนละร่วมแสนบาท
5. ผลกระทบต่อเส้นเขตแดนชายแดนไทย-ลาว ที่มีเกาะแก่งเป็นจำนวนมาก อาจจะทำให้เสียดินแดนทาง
อธิปไตยจากกรณีภาวะน้ำเหือดตลอดทั้งปี

โครงการเขื่อนปากแวงได้มีการลงนามสัญญาซื้อขายไฟฟ้า (PPA) กับ บริษัท ปากแวงพาว
เวอร์ จำกัด (มหาชน) เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2566 ซึ่งถือว่าการเซ็นสัญญาที่ไม่รับฟังเสียงประชาชนใน
พื้นที่ และหน่วยงานรัฐไม่ได้นำความคิดเห็น ข้อคัดค้าน และข้อกังวลของประชาชนที่มีมาตลอดระยะเวลา
หลายปี ไปประกอบการตัดสินใจก่อนการลงนามสัญญาซื้อขายไฟฟ้างดังกล่าว

ตลอดระยะเวลากว่า 8 ปี เครือข่ายประชาชนไทย 8 จังหวัดลุ่มน้ำโขง ได้ส่งความคิดเห็นต่อ
หน่วยงานทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ถึงความไม่จำเป็นและความบกพร่องของเขื่อนปากแวงในประเด็นต่าง ๆ
สรุปได้ดังนี้

1) ความไม่สมบูรณ์ของเอกสารรายงานการศึกษาผลกระทบทั้งหมดของโครงการเขื่อน
ปากแวง มีการใช้ข้อมูลเก่า ไม่เป็นปัจจุบัน ส่งผลกระทบทำให้เกิดการประเมินผลกระทบข้ามพรมแดนและ
มาตรการที่จะป้องกัน ติดตามและบรรเทาผลกระทบข้ามพรมแดน ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง และไม่มี
มาตรฐาน

2) ประชาชนในพื้นที่ทั้ง 3 อำเภอติดแม่น้ำโขง ในจังหวัดเชียงราย ไม่เคยได้รับข้อมูลที่
ชัดเจนเกี่ยวกับภาวะน้ำเหือดจากการกักเก็บน้ำของเขื่อนปากแวง ว่าน้ำจะท่วมเข้ามาในพื้นที่ของชุมชนตน
อย่างไร มีระดับสูงขนาดไหนและจะเสียหายอย่างไร ระยะเวลาเท่าใด ซึ่งหากเกิดผลกระทบจากน้ำเหือด
ดังกล่าว จะทำให้แม่น้ำโขงมีสภาพเป็นอ่างเก็บน้ำ และจะมีน้ำท่วมขังตลอดทั้งปี ประชาชนไทยที่อาศัยการ
ไหลของน้ำในการประมง จะไม่สามารถทำมาหากินทั้งการจับปลา การเก็บไก และยังมีความเสี่ยงของน้ำ
ท่วมในพื้นที่การเกษตรขนาดใหญ่ในที่ราบลุ่มน้ำาว และน้ำอิง ซึ่งเป็นที่ทำกินของประชาชนจำนวนมาก
โดยเฉพาะเป็นพื้นที่ปลูกส้มโอและข้าว พืชเศรษฐกิจของชุมชนอำเภอเวียงแก่นและเชียงของ ซึ่งหน่วยงานที่
รับผิดชอบและผู้พัฒนาโครงการยังไม่สามารถชี้แจงข้อมูลผลกระทบที่แท้จริง มาตรการ และกลไกที่ใช้ใน
กระบวนการแก้ไขปัญหาผลกระทบข้ามพรมแดนดังกล่าวได้

3) ความไม่จำเป็นของการซื้อไฟฟ้าจากเขื่อนปากแบง เนื่องจากพลังงานสำรองของไทย นั้นมีมากถึง 45% และปัจจุบันคนไทยต้องจ่ายค่าไฟฟ้าในราคาแพง พลังงานจากเขื่อนนี้จึงไม่จำเป็นต่อ ประชาชนไทย ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต ทั้งยังไม่สามารถที่จะเรียกได้ว่า เป็นพลังงานสะอาด เพราะ ต้องแลกด้วยวิถีชีวิต เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ของชุมชนริมฝั่งแม่น้ำโขงในเขตชายแดนไทยลาว ซึ่งเป็นแม่น้ำ นานาชาติ และระบบนิเวศของแม่น้ำโขงที่ต้องเสียสมดุลอย่างรุนแรง สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และเสียพื้นที่ดูดซับคาร์บอนที่สำคัญ

การตรวจสอบผลกระทบข้ามพรมแดนและการละเมิดสิทธิของประชาชน โดยคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เป็นที่ประจักษ์ชัดแล้วว่า หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ได้ทำหน้าที่ในการ ปกป้องสิทธิของประชาชน และไม่มีแนวทางที่คุ้มครองสิทธิของประชาชนจากการพัฒนาโครงการขนาดใหญ่ตามรัฐธรรมนูญ

เครือข่ายประชาชนไทย 8 จังหวัดลุ่มน้ำโขง ขอแสดงความคิดเห็นว่าตลอดการดำเนินการใน การปกป้องแม่น้ำโขงและเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการปรึกษาหารือและกระบวนการตัดสินใจ ตาม รัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย และ พรบ.ข้อมูลข่าวสาร ปี 2540 กระบวนการร้องเรียนตามกลไกของรัฐ ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมและนำความคิดเห็นเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจดังกล่าวในครั้ง นี้ถือว่า ล้มเหลวโดยสิ้นเชิง พวกเราในฐานะประชาชนหมดความเชื่อมั่น

ด้วยเหตุผลข้างต้น ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงขอยืนยันว่าพลังงานจากเขื่อน ไฟฟ้าพลังน้ำจากแม่น้ำโขง ไม่ใช่พลังงานสะอาด แต่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศ รุนแรง แต่หน่วยงานที่รับผิดชอบกลับไม่มีการนำความเสียหายนี้มาคำนวณในต้นทุน ทำให้ เอกชนรายใหญ่เป็นผู้ได้ผลประโยชน์ ขณะที่ความเสี่ยงและภาระตกอยู่กับประชาชน ผู้พัฒนาโครงการ ซึ่งเป็นเอกชนรายใหญ่นำเสนอว่าเขื่อนแม่น้ำโขงเป็นพลังงานที่เสถียรและต้นทุนต่ำ เป็นการมองไม่เห็นผู้คน ลุ่มน้ำได้รับผลกระทบ

ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งโขง ขอให้ท่าน ในฐานะนายกรัฐมนตรี พิจารณาทบทวนและ ยกเลิกการลงนามสัญญาซื้อขายไฟฟ้าจากเขื่อนปากแบง ดังกล่าว โดยขอให้คำนึงถึงประชาชนริมฝั่ง แม่น้ำโขง ที่ต้องแบกรับภาระผลกระทบข้ามพรมแดนเป็นกลุ่มแรก ท่ามกลางความไม่ชัดเจนของ

กระบวนการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากผลกระทบข้ามพรมแดนดังกล่าวในอนาคตต่อไป
รวมทั้งประชาชนไทยผู้ใช้ไฟฟ้าทุกครัวเรือนที่ต้องแบกรับภาระต้นทุนจากเขื่อนที่ไม่มีควมจำเป็นใดๆ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายทองสุข อินทะวงศ์)

อดีตผู้ใหญ่บ้านห้วยลึก ต.ม่วงยาย อ.เวียงแก่น จ.เชียงราย

(นายนิวัฒน์ ร้อยแก้ว)

กลุ่มรักษ์เชียงใหม่ และเครือข่ายประชาชนไทย 8 จังหวัดลุ่มน้ำโขง

ผู้ประสานงาน : นางปิยนันท์ จิตต์แจ่ม โทร.